

maarifhane

Kültür-Sanat-Şehir

Yıl : 2 - Sayı : 5 - Nisan 2019 / Bahar

Mehmet Ali KATIPOĞLU • Hüseyin ÇOLAK • Yasin MORTAŞ • Tayyib ATMACA • Ünal ZAL • Fatih TEZCE • Recep ŞEN
Yakup POYRAZ • Yılmaz YETİŞ • Ramazan ALTUN • Ahmet KAFKAS • Hülya GÜL • İbrahim YARALI • Fatma BAYKAL
Ülkü KARA • Süleyman ALTUNBAŞ • Cemil GÜNEŞ • Murat BEYAZ • Ağah Yusuf ZAL • Ülkü DURAN BULUT • Aleyna YILMAZ
Mehmet CEVİZ • Yunus Emre SEÇKİN • Ünal GÜNEŞDOĞDU • Hüma Nur SEL • Ahmet Hamdi TANPINAR

MAARİFHANE

Kültür-Sanat-Şehir Dergisi
Bafra İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün
yayın organıdır.

Yıl:2 Sayı:5 (Nisan 2019/Bahar)
Üç ayda bir yayınlanır.

Bafra İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Adına
Sahibi Ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Ali KATIPOĞLU

Genel Yayın Yönetmeni

Fatih TEZCE

Editör

Recep ŞEN

Yayın Kurulu

Fatih TEZCE

Recep ŞEN

Musa AYDOĞDU

Yılmaz YETİŞ

Nuriddin ÇELENK

Ahmet KAFKAS

Baskı

KARDEŞLER Ofset Matbaacılık ve Reklam
Tabakhane Mah. Hacıbaşı Sk. No:12/A
Tel: 0362 543 89 23 - BAFRA

Yönetim Adresimiz

Bafra İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Gazipaşa Mh. Şehit Adem Yıldız Sk. 55400
Tel: 0362 543 10 97 - BAFRA

E-posta Adresimiz:

maarifhane@gmail.com

Sosyal Medya Hesapları:

🐦 @maarifhanedergi 📘 Maarifhanedergisi
📷 maarifhane_dergisi

Dergimiz ücretsizdir. Her hakkı
mahfuzdur. Yayınlanan eserler izinsiz kullanılamaz.
Yayınlanan eserlerin hukuki sorumluluğu
sahibine aittir.
Yayınlanan eserlere telif ücreti ödenmez.
Dergimiz basın yayın meslek ilkelerine
uymayı taahhüt eder.

MAARİFHANE'YE MİSAFİR OLANLAR:

- Girizgâh- Mehmet Ali KATIPOĞLU / 1
Meryem Hüznü Suskunluğu - Hüseyin ÇOLAK / 2
Yüzü Kamaştıran Ayna - Yasin MORTAŞ / 3
Çocukluk Düşleri - Tayyib ATMACA / 4
Her Ne Yaparsan Yap Sonunu Düşünerek Yap
Ünal ZAL / 5
Lavinya - Fatih TEZCE / 6
Aşkın Şehri - Recep ŞEN / 7-8
Samsunlu Tayyar Mahmut Paşa
Doç. Dr. Yakup POYRAZ / 9-10
Ölüm Anı - Yılmaz YETİŞ / 11
Yedi Güzel Adam - Ramazan ALTUN / 12-13
İki Öksürük - Ahmet KAFKAS / 14
Monoli - Hülya GÜL / 15
Konuşalım Karşılıklı Susarak - İbrahim YARALI / 16
Önü Ateş Sonu Kül - Fatma BAYKAL / 17
Sanat Denilince - Ülkü KARA / 18-19
Sucuk - Süleyman ALTUNBAŞ / 20-21
Aldandım Sana - Cemil GÜNEŞ / 22
Beklenen Hikaye - Murat BEYAZ / 23
Babamın Kitaplığı - Ağâh Yusuf ZAL / 24
Ölümün Portresi - Ülkü Duran BULUT / 25
Sofralıklar Gitti mi? - Aleyna YILMAZ / 26
Mualla - Mehmet CEVİZ / 27
Kırık Kalp - Yunus Emre SEÇKİN / 28
Kardan Adam - Ünal GÜNEŞDOĞDU / 29
Sıla - Hüma Nur SEL / 30
Edebiyat Üzerine - Ahmet Hamdi TANPINAR / 31

İlimden irfana, bilgiden kendimize seyir halindeki yolculuğumuz yeniden keşf arzusu ile sürüyor. İlk dört sayıda sadece şiir demiş, '*dert dört oldu*' diye de sevinmiştik.

Sesimizi, sözümüzü, şehrimizi geliştirerek ilerleyeceğiz, biliyoruz. Ve artık yürüyüşümüze '*Kültür Sanat Şehir Dergisi*' diyoruz. Şimdi kendimizin kendimize olan sınırlarını daha da genişletiyoruz.

Hüseyin Çolak, Tayyip Atmaca, Yasin Mortaş, Fatih Tezce, Yılmaz Yetiş, Ahmet Kafkas, Cemil Güneş, Fatma Baykal, Mehmet Ceviz, Ünal Güneşdoğdu, Yunus Emre Seçkin, Ülkü Duran Bulut şiirleriyle, Doçent Ünal Zal, Agâh Yusuf Zal, Hülya Gül,

Murat Beyaz, Süleyman Altunbaş ve Hüma Nur Sel hikâyeleriyle, Aleyne Yılmaz sohbet yazısı ile Doçent Yakup Poyraz araştırma yazısı ile, Recep Şen, Ülkü Kara, İbrahim Yaralı, Ramazan Altun denemeleriyle dergimize katkı sundular. Merhum Ahmet Hamdi Tanpınar'dan "Edebiyat Üzerine Makaleler" yazısından bir bölümünü dergimize alıntılararak istifade ettik. Nuriddin Çelenk, *Yedi Güzel Adam*'ı çizerek dergimizin ön ve arka kapağını güzelleştirdi. Emek edip bizimle yürüyen değerli kalemlere çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun; aşk ile...

Yasını tutan bir anne kadar ıssız
Sular seni çağırıyor tılsımlı kapısından
İnce ve narin yağmurları andırıyor yüzün
Bir Endülüs esintisi iliştiriyor kalbinin yaprağına
Dervişlerin heybesinde biriken akşamla
Sonbahar sürülen sesinden damlıyor sızın

Bir sözün olsun kökleri toprağa sarınan
Şiirle sınansın, aşkla sırlansın tenin
Bir sesin olsun göğün örtüsünü yırtan
Köprüler taşımaz üşengeç kuşların çığlığını
Bu kaçınıcı ikinci gölgesi ellerine üşüşen
İstiflesen acıları uzun kış gecelerinden

Yenildin satır başına taşan her heceye
Nereyi adımlasan salgın heyelân
Selamsız geçer ar damarı çatlayan gece
Ardından mecalsiz gölgeler akıp giderken
Hasattan sonra yakılan anız hükmünde
Narkozsuz bakılmayan gözlerini ipe dizsen

Hayatın çiy düşmüş tortusuna tutundun
Kırkı çıkan bir kahve telvesinin sarkacında
İhanet uçsuz bir masaldır
Aşka tutulan taş da tutuşur
Artık poyraz vuran dilimde sesin
Bir Meryem hüznü suskunluğudur

yüzü şemstir
O'nun

a.

sırrı yorgun bir süvari gibi
i n e r
hilalin aydınlandığı sulara
su /hû olur

ve döner
hüdavendigar/mevlevi
döner mah ve kılıç
gök semazenleriyle
gözlerim buna vaki
bulanık su durulur

b.

iki su buluştu
bir su susuzluğunda
şimdi gözlerim
merek-el bahreyn
ve konya güneşi

gece
güneş boyasıyla boyandı
yüzümdeki ayna sızıları
kamaştırdı suretimi
su yatağını andı

akıl da tutuldu
cennetin gölgelediği
insicam ırmağında

şimdi
maverada
şeb-i arus

ve Kevser sessizlikleri...

Gel seninle memlekete gidelim
Ruhumuzu daraltıyor bu şehir
Soğukkuyu ayakkabı daha var
Dağlarımız yerli yerinde durur
Göbelek toplarız çiğdem sökeriz
Nöbetleşe türkü söyler gezeriz

Sen bir büküm ekmek kapıp gelirsin
Arasına yemlik bulmak da benden
Çocukları evlerine salarız
Kuzuları oğlakları yayarız
Avuç avuç su içeriz pınardan
Gökyüzünü masmaviye boyarız.

Akşam üstü sığır yolu gözleriz
Sana bana düşer birer dört çeker
Sen binince koğdurursun dört nala
Benimki de beni yere yatırır
Sen gülmekten kaçırsın altına
Ben acıdan kıvranırmım olmaz mı?

Herkes uyuyunca yatsıdan sonra
Biz kaçır gideriz köy odasına
Büyükler laf atar kulak asarız
Ali Efendimiz düldüle biner
Elindeki çatal dilli kılıçla
Kafir sürüsünün içine dalar.

Elli yılı harman edip savurduk
Yarın altmış yetmiş demedi deme
Dizimizde henüz derman var iken
Bir delilik yapıp akıllanalım
Başka biri bize baston olmadan
Gel çocukluk günlerine gidelim.

Rivayet olunur ki cihan sarayında bir büyük padişah varmış. Bu padişah, bir gün gezmek için adamlarıyla şehrin dışına çıkmış. Yolda giderken bir dervişe rastlamış. Derviş: “Her kim bana bin altın verirse ona bir öğüt vereceğim.” diyormuş. Bunu duyan padişah atını durdurup: “Ey derviş vereceğin öğüt nedir?” diye sormuş. Bu soru üzerine derviş: “Bin altını ver ondan sonra söyleyeyim.” demiş. Padişahın emri ile dervişe bin altın vermişler. Altınları alan derviş padişaha şöyle demiş: “Ey padişah! Sana nasihatim şudur ki her ne iş yaparsan yap, sonunu düşünerek yap.”

Dervişin bu sözünü duyan padişahın yanındaki vezirler gülmüş ve “Bu sözde ne var ki? Bunu herkes söyler!” demişler. Lakin dervişin sözü padişahın çok hoşuna gitmiş ve gönlünü ferahlatmış. Geziden döner dönmez onun verdiği öğüdü saray kapılarına, duvarlarına, içeri ve dışarıya, hazine kapısına, leğenlere, ibriklere ve diğer bakır eşyaların üzerine yazdırmış. Aradan bir süre geçtikten sonra padişah, mevsim değişikliği sebebi ile hastalanıp yatağa düşmüş. Bu padişahın düşmanı olan başka bir padişah daha varmış. O padişah, zehirli bir neşter ile on bin altını bu padişahın doktoruna göndermiş ve şöyle demiş: “Padişahın kan alacak olursan bu neşter ile al. Gönderdiğim bu altınlar da senin olsun. Eğer padişah ölürse, bütün malı mülkü bana kalacak. O zaman sana daha büyük ikram ve ihsanlarda bulunacağım.”

On bin altını gören cerrah zehirli neşteri alıp saklamış. Bir gün padişah doktorunu çağırıp kendisinden kan almasını istemiş. Huzura gelen cerrah padişahın kolunu bağlamış ve kan almak için o zehirli neşteri çıkarıp eline almış. Tam o anda leğenin içinde

yazılı olan “*Her ne yaparsan yap, sonunu düşünerek yap!*” sözlerinin yazılı olduğunu görünce elleri titremiş ve kendi kendine şöyle düşünmüş: “Şimdi ben bu neşter ile kan alacak olursam, hiç şüphe yok ki padişah zehirlenip ölecek. Padişah ölünce de beni kesinlikle sağ bırakmayıp öldürürler. Padişah ve ben öldükten sonra on bin altının ne faydası olacak ki?” Ardından o zehirli neşteri yerine koyup başka bir neşter almış. Padişah doktorun bu hareketinden şüphelenip hemen kolunu çekmiş ve ona şöyle demiş: “İlk önce çıkardığın neşter hazineye ait bir neşterdi. Niçin onunla kan almadın?” Bu soru üzerine doktor: “Onun ucu körelmişti” şeklinde cevap vermiş. Aldığı cevaptan ikna olmayan padişah, ısrarla onun bir hazine malı olduğunu ve bu işin içinde başka bir iş olduğunu söyleyerek sorduğu soruya doğru bir şekilde cevap vermesini söylemiş. Aksi takdirde kendisini cezalandırılacağını belirtmiş. Padişahın bu sözleri duyan doktorun aklı başından gidip bayılacak gibi olmuş ve “Padişahım! Eğer beni öldürmeyip affedersen her şeyi sana anlatacağım.” demiş. Padişah da kendisini affedeceğine dair ona söz vermiş. Canını kurtaran padişahın doktoru olanları tek tek anlatmış. Leğenin içinde yazılı olan “***Her ne yaparsan yap, sonunu düşünerek yap!***” öğüdünden dolayı zehirli neşteri kullanmadığını ve yapacağı işin sonunun kötü olacağını düşündüğü için vaz geçtiğini söylemiş. Cerrahın bu sözleri duyan padişah, derhal kendisine bu öğüdü veren derviş bulup huzuruna getirtmiş ve: “Ey derviş! Senin bana verdiğin bu öğüde değil bin altın, canlar dahi verilse değermiş.” diyerek ona daha fazla ikramlarda bulunmuş.

De ki bu şehir yalnızları sever
Yürüyüp yürüyüp sana ulaşamamaktır büyümek
Kollarımda filizlenecektir mevsimler
İlk devrim dediğim bakışlarınla.

Duy ki bu bir fısıltıdır
Rüzgârla akşam arasında kalan
Sabaha kadar taştan taş sürgün edilmiş
Yapraklar soyunuyorken çınarlardan.

Bil ki bir sabah pencereye
İslenmiş bir günü sereceğim kirpiklerinden başlayarak
Taze lavinia kokuları getireceğim sana
Roma'nın kelekleri tepe gibi yığılınca üstüne.

Gör ki hüznün gökte yaşayan göçebedir
Rüyalar da içinde doğmadığımız memleketimiz olsun
Senden mektuptur bu akşamlar bana, belki de korkularımız
Kavuşmaksa sana bir ihtimal, taşınarak omuzlarda.

İstanbul ve ben birbirine kavuşamayan iki sevgiliyiz yaşadığımız şu modern zamanlarda. Ne vakit gönlüme düşse, içimde inceden bir sızı peyda olur. Taşrada bağıryanık bir şairin İstanbul'a olan hasretidir bu sızı.

Uçsuz bucaksız mavi göklere açılan gönlül penceremden seyredirim İstanbul'u. İçimde yaşayan apayrı bir dünyadır o... Camiler, çeşmeler, türbeler, hisarlar, saraylar, konaklar, yalılar, medreseler, çarşılar, köşkler ve daha nice zenginliklerle dolu apayrı bir dünya...

Şairin “İstanbul'u sevmezse gönlül aşkı ne anlar?” dediği, büyüüne kapıldığım gizemli şehir... Gelip geçici bir heves değil bu; bir tutku, yani aşk! Daha ilkokul sıralarındaydım, öğretmenimiz bize İstanbul fotoğraflarından oluşan bir albüm göstermişti. İlk orada görmüştüm beni kendine meftun eden o efsunlu gözlerini. Öğretmenim, İstanbul'u öyle anlatmıştı ki, farkında olmadan ben de kendimi kaptırmıştım.

Albümdeki fotoğraflarda Ab-ı Kevser misali masmavi deniz, ortasında Kız Kulesi ve onu karşıdan seyreden Galata Kulesi, objektife yakalanan martılar, nefis Boğaz manzarası, iki kıtayı birbirine bağlayan 15 Temmuz Şehitler Köprüsü, uzaktan bütün haşmetiyle İslam'ın yüceliğini temsil eden Sultan Ahmet ve Süleymaniye camileri, Fethin sembolü Ayasofya, payitahtın merkezi Topkapı Sarayı, Yeni Cami, Galata Köprüsü, fetihten hatıra kalan Rumelihisarı ile Anadoluhisarı arzı endam ediyordu. Ve albümün başında dedesi Osman Gazi'nin vasiyetine uyarak İstanbul'u fethedip gülzâr (gül bahçesi) yapan Sultan Fatih'in ünlü İtalyan ressam Bellini tarafından çizilen o meşhur resmi vardı. Beni çok etkilemişti o resim. O yıllarda çocukça dünyamın muazzam kahramanıydı Sultan Fatih!

Ortaokul çağlarımda “Urumelihisarı'na oturmuşum;/Oturmuş da, bir türkü tutturmuşum...” diyen Orhan Veli'den gözlerim kapalı dinledim onu. Lise çağına geldiğimde “Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar; /Onu İstanbul diye toprağa kondurmuşlar.” diyen Necip Fazıl üstadımdan okudum ve kendimi onda buldum. Üniversite yıllarımda ise “Sana dün bir tepeden baktım Aziz İstanbul” diyen Yahya Kemal'le birlikte seyrettim onu gönlümün seyir terasından.

Şiirlerde, şarkılarda hala dinlemekteyim. En azından iki yılda bir de olsa onunla kavuşup birkaç gün hasret gidermekteyim şimdilik. En son Ağustos ayında Galata Kulesi'nde dertleştik onunla. Ara sıra kalemi elime alıp ona şiirler yazmaktayım aşkıma beyan babında. İstanbul, ah İstanbul... Dedem Sultan Fatih'in yadigarı İstanbul... Derdim, davam, aşkım, geçmişim, geleceğim, her şeyim İstanbul...

Her şehir içinde büyüyüp geliştigi medeniyetin kodlarını taşır bağrında. İstanbul da böyledir. O, bu cihanın gözbebeği, Osmanlı payitahtı, eşsiz güzelliğiyle Sultan Fatih'ten bu yana şairlerin ilham perisi, belde-i tayyibe... Şerefül mekân bil mekân kelamı kibarınca harcını gazilerin, erenlerin karıp imar ettiği, içinde atalarımızın aziz hatırasını saklayan bir Müslüman Türk şehri.

Benim için Mekke, Medine, Kudüs ve ardından İstanbul gelir. Ve İstanbul bu üç şehre bakar, ışığını ve güzelliğini bu üç şehirden alır. Coğrafyamızın diğer kardeş şehirlerine ağabeylik eder. Medeniyetimizin olgunluğa ulaştığı zirve noktasıdır İstanbul. Bizi bize anlatır her seferinde. Her seferinde tarihin omuzlarımıza yüklediği sorumluluğu hatırlatır.

Peygamberimizin övgüsüne mazhar olan Sultan Fatih'in bize bıraktığı mirastır bu kutlu şehir. İstanbul gibi cihan güzeli bir şehre de ancak Müslüman Türk'ün ince ruhu yakışır. İstanbul, fetihle birlikte bizim coğrafyamızın dünyaya bakan çehresi olmuştur. Vatan toprağının hülasasıdır adeta. Fetihden bu yana Anadolu'nun her yerinden gelip yerleşen insanlarla vatanın bir özetidir bu şehir. Bizim milli ve İslami ruhumuz İstanbul'da net ve aşikâr şekilde tezahür eder. Aslında ecdadımızın insanlığa ve bu millete bıraktığı en önemli mirastır. Orada Müslüman Türk'ün imzası vardır ve bu imza vatanın tapusudur. Dede Korkut Hikâyelerinde de adı geçer İstanbul'un. Sultan Fatih'e kadar Türklerin Kızılelma'sı ve rüyalarını süsleyen bir şehirdi. Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi'nin vasiyetidir

evlatlarına İstanbul: “Osman Ertuğrul oğlusun / Oğuz Karahan neslisin / Hakk'ın bir kemter kulusun / İslambol'u aç gülzâr yap”

Sevgili Peygamberimizin (s.a.v) hadisindeki övülen kumandan ve asker olma İslam askerlerinin ve komutanlarının hayali, ideali olmuştur tarih boyunca. Bu güzel müjde kaderin bir cilvesidir ki, Müslüman Türk'e nasip olmuştur. Sultan Fatih ve yiğit askerleri Efendimiz'in (s.a.v) “ne güzel emir ve ne güzel ordudur” müjdesine nail olmuşlar, İstanbul'u gül bahçesine çevirmişlerdir. Şimdi biz geçmiş, bugün ve gelecek perspektifinden kendimize bakmalı, tarihi sorumluluğumuzun farkına varmalıyız.

Bir insanın ömrü yeter mi İstanbul'un güzelliklerini, sırlarını keşfetmeye? İstanbul'da öyle bir ruh eser ki, o ruhu duyabilen insan bahtiyardır ve hoş zaman geçirir bu şehirde. Hele o Boğaziçi cihanda bir başka dengi olmayan doğa harikasıdır.

İstanbul üzerine anlatılan menkıbelerin sayısı çoktur. Asırlardır nesilden nesile anlatıla gelen bu menkıbeler sözlü tarih ve edebiyatımızın önemli figürleridir. İstanbul deyince ilk akla gelen mekânlardan biri hiç şüphesiz Süleymaniye Camii'dir. Süleymaniye ile ilgili birçok menkıbe anlatılır. Bu muhteşem mabedin yer tespiti ve yapılaşmasıyla ilgili bir menkıbeyi sizlerle paylaşmak istiyorum değerli dostlar. Menkıbe şöyle:

Süleymaniye'nin bânisi Muhteşem Süleyman yani Kanuni Sultan Süleyman, mimarı da Mimar Sinan'dır. Tarihin kaydettiği iki dehadır Kanuni ve Sinan... Sultan, İstanbul gibi efsane bir şehre efsane bir cami yaptırmak ister. Cami yeri konusunda birçok araştırmalar yapar. İstanbul'u gezer dolaşır ancak bir türlü karar veremez. Akıllı, fikri, gönlü bu düşüncelere dalmışken istihareye yatar ve gece rüyasında Sevgili Peygamberimizi (s.a.v) görür. Peygamberimiz (s.a.v) ile İstanbul'un farklı yerlerini gezerler. Peygamberimiz (s.a.v) bugünkü Süleymaniye Camii'nin bulunduğu yere gelir ve buraya büyük bir cami yapılmasını buyurur ve caminin nasıl yapılması gerektiğini de açıklar. Sabah olur, Kanuni Sultan Süleyman uykusundan uyanır ve hemen mimarbaşını çağırır. Mimarbaşı Sinan gelir ve caminin yapılacağı yere giderler. Sultan, Mimar Sinan'a: “İşte camiye yaptıracağım yer burasıdır.” der. Mimar Sinan da: “Emriniz olur Sultanım, caminiz buraya bina edilecektir. Şekli, minaresi, mihrabı, kubbesi, külliyesi şurada ve şöyle olacaktır.” der ve detaylıca anlatır. Sultan şaşırır ve sorar: “Mimarbaşı,

sen bu yapılacak işle ilgili haberdarmışsın gibi konuşuyorsun! Söyle bakalım nedir bu hal?” Mimar Sinan, Sultan'ın şaşkınlığını giderecek şu cevabı verir: “Devletlü sultanım, Peygamber Efendimiz (s.a.v) ile cami yeri için gezerken bende arkanızdan geliyordum, size camiye tarif ederken bir adım gerinizdeydim.”

İstanbul'un geçmişte önemli kültür merkezlerinden birisi de Küllük kahvesidir. Küllük kahvesiyle ilgili yazıları okurken bu mekân hep hayalimde canlanır. Usta çırak ilişkisinin canlı olduğu, şifahî kültür geleneğimizi yaşatan sohbet meclisleridir buralar o dönemlerde. Düşünün usta şairler şiirlerini okuyor, genç şairler onları dinliyor ve feyz alıyor. Zarif insanlardan müteşekkil bir mekân... Her şehirde böyle mekânlar olmalı değil mi? Keşke o günlerde yaşasam ve o mekânlardaki üstatlarla birlikte olsaydım, derim ama nafilte tesellidir bu tabi. Çok şükür ki, o üstatların eserleri elimizde, okuyor ve istifade ediyoruz. Beyazıt'ta 1950'li yıllara kadar ayakta kalan Küllük farklı görüşlerden birçok sanatkarı, fikir adamını, edebiyatçıyı, talebeyi, hocayı ağırlamış ve bir mektep olmuştur adeta. Yahya Kemal, Tanpınar, Peyami safa, Necip Fazıl, Tarık Buğra, Mazhar Osman, Tevfik Fikret, Ferit Kam, İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Abdülbaki Gölpınarlı, Neyzen Tevfik gibi daha nice isimlerin uğradığı me-kândır burası. Şair Sıtkı Akozan'ın 1936 yılında basılan Küllük-nâme adlı bir kitabı vardır. Hatta kitabın kapağında Küllük için yazdığı şu not çok hoştur: “Bir demet güldür takılmış göğsüne İstanbul'un / Ey saba sen de konakla bir gün uğrarsa yolun.” Şair, Küllük için yazdığı bu kitapta ayrıca şöyle der: “Sanmayın âvâre bülbüller gibi güllükteyiz, / Biz yanık bir kor gibi akşam sabah Küllük'teyiz.”

İstanbul keşfedilmeyi bekleyen bir hazinedir dostlar! Sayfalarca, ciltlerce yazsak anlatmakla bitmez. Bitmez çünkü aşk şehridir. Fuzuli diliyle “Aşk imiş her ne var âlemde” diyelim ve bitirelim yazımızı. Gönlünüze iyi bakın, sağlıcakla kalın.

Tayyar Mahmud Paşa, 18. yüzyılın ikinci yarısı ile 19. yüzyılın ilk yıllarında yaşamış ve Karadeniz bölgesinde ön plana çıkmış tarihî şahsiyetlerden biridir. Kendisi hem Osmanlı Devletinde önemli görevler üstlenmiş bir devlet adamı hem de edebiyat sahasında adından bahsettiren bir divan şairidir. Tayyar Paşa, her ikisi de valilik yapmış olan Battal Hüseyin Paşa'nın oğlu ve Hacı Ali Paşa'nın torunudur. Tarihe damgasını vurmuş bu aileye “Canikli ailesi” denmektedir.

Kaynaklarda Canikli (Samsunlu) olduğu bildirilen ve “Tayyar Paşayı Samsunî” olarak adlandırılan şairin asıl adı “Mahmud”dur. Şiirde “Tayyar” mahlasını kullanmış, komutanlık görevinden dolayı da kendisine “Paşa” unvanı verilmiştir. Sosyal hayatta daha çok “Tayyar Paşa” olarak bilinir. Örneğin Paşa tarafından Bafra'da yaptırılan cami “Tayyar Paşa” hatta “Paşa Camii” ismiyle hâlâ ayakta ve ibadete açıktır. Tayyar Paşa'nın nerede ve kaç tarihinde doğduğu ile ilgili kesin bir kayıt mevcut değildir. Büyük dedesinin Osmanlı sarayında Dergâhîâlî kapıcıbaşı Fatsalı Ahmed Ağa olduğu bilinmektedir.

O dönemde Canik, idarî bir bölgenin adıdır. Bir kısım Selçuklu kaynaklarında Samsun'u tanımlamak için kullandıkları Canik tabiri; içeride Niksar'dan Gümüşhane'ye, sahilde ise Sinop'tan Trabzon'a kadar uzanır ve sınırları bugünkü Samsun ve Ordu illerinin bazı kazalarını da içine almaktadır. Dolayısıyla Fatsa, o dönemde Canik idari bölgesinin içerisinde. 19 Mart 1910 tarihinde Canik Sancağı'nın Trabzon vilayetinden ayrılarak müstakil mutasarrıflık hâline getirilmiş ve Cumhuriyet sonrasında sınırları daraltılarak adı Samsun'a çevrilmiştir.

Hacı Ali Paşa ile başlayan Canikli ailesinin hâkimiyeti, zaman zaman kesintiye uğrasa da Anadolu'nun kuzeyinde üç kuşak, yaklaşık altmış yıl devam etmiş ve nihayet 1808 yılında Tayyar Mahmud Paşa'nın idam edilmesiyle sona ermiştir. Bu zaman zarfında Canikli ailesi ile Babîâlî arasında ciddi

gelgitler; yükselişler ve hüsranslar yaşanmıştır.

Ailenin kurucusu ve öncüsü olan Canikli Hacı Ali Paşa'nın yıldızı 1768 Osmanlı-Rus harbinden sonra daha çok parlamıştır. Hacı Ali Paşa 1772 yılında Amasya sancağının kendisine mülkane olarak verilmesinden sonra merkezle olan iyi ilişkilerinden ve devletin bölgede kendisine duyduğu ihtiyaçtan dolayı ailenin diğer fertlerine de önemli tevcihlerin yapılmasını sağlamış ve kısa sürede nüfûz alanını genişletmiştir. Kırım'ın karışması üzerine çözüm için görüş isteyen hükümete karşı Hacı Ali Paşa'nın yanlış bir strateji önermesi Kırım'ın Rusların eline geçmesine sebebiyet vermiştir. Bunun üzerine Padişah tarafından idamına hükmedilmişken sadrazam ve vezirlerin araya girmesiyle Paşa affedilmiştir. Daha sonra çeşitli görevlerle Anadolu'nun doğusunda bazı yerlere tayin edilen Hacı Ali Paşa 1785 yılında Erzurum valisi iken ölmüş, bunun üzerine büyük oğlu Battal Hüseyin Paşa vezirlik payesiyle Erzurum beylerbeyliğine atanmış, Trabzon'un idaresi de kendisine verilmiştir. Suriye'deki karışıklığı önlemesi, Hüseyin Paşa'nın önünü daha da açmış, kısa sürede kendisine Halep eyaleti, Şam valiliği ve Hac emirliği de verilmiştir.

Canikli ailesinin bu bahar havası uzun sürmemiş. Osmanlı-Rus Avusturya savaşı sırasındaki gelişmeler Canikliler için tam bir yıkım olmuştur. Anapa Kalesi muhafızı olan Tayyar Mahmud Paşa ve kendisine yardıma gelen babası Battal Hüseyin Paşa 1790 yılında Ruslara esir düşmüşlerdir. Geride kalan aile fertlerinin isteksizlik ve başarısızlıkları yanında Anapa Kalesi'nin 1791 yılında Rusların eline geçmesi padişahı çileden çıkarmış, aile fertleri tek tek toplanıp idam edilmiştir. Tayyar Paşa ve babası esir oldukları için padişahın hışmından kurtulmuşlar. Dokuz yıl kadar Kırım'da esaret hayatı yaşamışlardır.

Tayyar Paşa'nın Yükselişi

Battal Hüseyin Paşa 1799 yılı Mart ayının sonlarında Rus çarı I. Pavel'in de ricası üzerine affedilerek vezirlikle Trabzon valiliğine tayin edildi. Ardından da oğlu Tayyar Mahmud Paşa'ya Canik ve Amasya sancakları verildi. Babası, esaretten çok etkilenmişti, fazla zaman geçmeden yaşlandığını öne sürerek Trabzon valiliğini oğluna bıraktı (1800) ve bir yıl sonra da vefat etti (1801).

Tayyar Paşa, zaman zaman İstanbul yönetimi ile ters düştüğü için Trabzon'dan alınıp Diyarbakır ve Erzurum valiliğine nakledildi. Buna rağmen kısa süre içerisinde affedilerek 1804 yılında kendisine Trabzon valiliği ile Canik muhassıllığı (vergi toplayıcılığı) tekrar verildi. Çapanoğlu ile aralarındaki ezeli rekâbet silahlı mücadeleye kadar varınca Amasya sancağı devlet tarafından Çapanoğulları'ndan alındı ancak Tayyar Paşa alınan tedbire rağmen durmayarak Tokat ve Zile'yi ele geçirdi ve yeni kurulan Nizam-ı Cedit aleyhinde bulundu. Tayyar Paşa'nın bu hareketi bir isyan olarak değerlendirildi. Bunun üzerine 1805 yılında Paşa, Bâbüali tarafından görevden azledildi ve hakkında idam fermanı çıkartıldı. Bu sefer Tayyar Paşa durumun ciddiyetini kavradı ama iş isten geçmişti; uzun bir kovalamaca sonucu Kırım'a sığınmak zorunda kaldı.

1807 yılında Kabakçı Mustafa isyanı ile Nizam-ı Cedit'in ortadan kaldırılışı ve ardından III. Selim yerine IV. Mustafa'nın tahta çıkarılmasıyla Tayyar Paşa'ya talih bir kez daha güldü. Yeni padişah tarafından affedilen Tayyar Paşa'ya önce Trabzon valiliği ile Canik ve Şarkıkarahisar sancakları verildi ve kısa bir süre sonra da sadâret kaymakamlığına terfi ettirildi ki bu görev sadrazamdan sonraki en yüksek mertebe idi. İşte bu Canikoğulları'nın devlet yönetiminde ulaştığı en yüksek makam bu oldu.

Ölümü

Tayyar Paşa'nın devlet kademelerinde bu derece yükselmiş olması birilerinin

hesaplarını bozmuş olmalı ki 1808 yılında çeşitli entrikalar sonucu önce görevden alınıp Dimetoka'ya sürgüne gönderildi; daha sonra vezirliği kaldırılıp Hacıoğlu Pazarı'na (Silistre) nakledildi. Aynı yıl içerisinde II. Mahmud'un tahta çıkışı Tayyar Paşa'nın sonu oldu, boynu vurularak idam edildi (2 Recep 1223 - 24 Ağustos 1808).

Sürûri, Enderunlu Halîm gibi şairler ölümü üzerine merhum Tayyar Paşa çeşitli tarih manzumeleri yazmışlardır ki ebced hesabıyla tam tarihi 1223'tür (Miladi 1808).

Kaynaklara göre Tayyar Paşa'nın kesik başı hürmeten ya da ibret olsun diye İstanbul'a getirilerek Eyüp'te Hasip Efendi Dergâhı yanındaki Abdülkadir Efendi Mescidi haziresine defnedilmiştir.

Ayrıca Tayyar Paşa'nın annesi Fatma Selva Hatun, babası Battal Hüseyin Paşa ve babaannesi Havva Hanım'ın mezarları Bafra'da Büyük Cami haziresindedir. Her birinin ayrı mezar taşı kitabeleri vardır.

İmaretleri

Tayyar Paşa teba'asına karşı şefkatlidir, ilme ve imârete önem verir, 1784 yılında Ordu kazasına ilk kütüphaneyi kurmuştur. Bu kütüphaneden 134 el yazması eser bugüne ulaşmıştır. Ayrıca Paşa, Çarşamba ilçesinde medrese, kütüphane, okul yaptırmıştır. Şu an Çarşamba Sungurlu mahallesinde Tayyar Paşa Sokağı mevcuttur. Bafra'da Tayyar Paşa, Ordu'da İbrahim Paşa camileri ondan günümüze kalan faal ibadet mekânlarıdır.

Tayyar Paşa Edebi Kişiliği ve Eserleri

Tayyar Paşa, söylendiğine göre siyaseten isyancı bir ruha, gerek Bâbüali'ye gerekse çevredeki âyanlara karşı uyumsuz ve geçimsiz bir tavra sahip olsa da bir divan oluşturacak kadar da şair ruhludur. Tayyar Paşa'nın tüm şiirleri Divanı'nda toplanmıştır. Sâkîname adlı kısa mesnevisi de yine Divanı'nın içerisinde. Divan'dan başka bir eseri bilinmemektedir. Divanı mürettep bir divandır ve tarafımızdan kitap olarak yayımlanmıştır. (Poyraz Y., Tayyar Mahmud Paşa ve Divanı, 2014, Samsun: Etüt Yay.)

Ve beklerim o anı, o an da bekler beni
Belki de üç beş kişi avluda aklar beni
Tik tak diyen saatim boşalır zemberekten
Yakından görme vakti yılanı engereği

Bitmeyecek ne varsa birer birer bitmiştir
Gelenler evlerinden bir eksikle gitmiştir.
Su almıştır güverte matem edecek martı
Ömür dediğin zaten bir masallık abartı

Yarılmış kara tahta heceler kesik şimdi
Betondan bir teneşir altın bilezik şimdi
Ne kesretin bahsi var ne de bir mürüvvetin
Toz hükümlü tebeşir ve tahtın kerevetin

İrkilmek bedbaht olmak geride ağlak çocuk
Kürek ıslak iskarpın; yapraksa naylon gocuk
Kızaklar, kar topları hep mi kumdur hep mi su?
Tabutlu servilerin dalı hazan kumrusu

Sönmeyecek sandığın güneş bile kayıpta
Terk etmiş gölgen seni üzölme arayıp da
Yabancı tüm suretler suskunlar ülkesinde
Kaç türlü çılgılık saklı bir çamur külçesinde

Sorgu ki demir bilye sorgu ki kor yuvası
Çelik kelepçe sorgu kalmamış kurtulası
Dirilse çocukluğum uçurtmam dile gelse
Dese 'ben hiç giydim mi maviden bir elbise'

Bağcığım kunduramdan sıyrılıp de ki 'okum'
Yıkılmış köprülerim de ki gençliğim 'yokum'
Güngörmüş şu salaca kaldırın da su verin
Doğmak nişan ölüme beni şimdi everin

Duyuluyor tok sesler sağ yanda mı amelim
Hezimet mi zafer mi 'Tekbir' demiş mi elim
İçtima alınacak 'ölü;sıra açıl marş'
Yer yarılr derlerdi 'içindeyim örtül arş'

İnsan denen meçhulün mağaralarına inmek, o dibi bulmak, sonra tekrar devam ederek mağaranın diğer birçok girişinden sadece, belki birini keşfetmek gibi bir şey.

“Bu insanlar dev midir?”

“Yatak görmemiştir.”

Hiç ama hiçbir şeyin yollarından alıkoyamadığı yediden bahsediyorum.

Kan göreni, aşk göreni, yar göreni, bela göreni, dağ göreni. “ Okyanuslardaki en azim kasırgaların çalkaladığı suyun, denizin sadece incecik bir kabuk yüzeyinde olması gibi. Dipte o kımıltısız, o etkilenmeyen, o baki.” Elleri yar, elleri gurbet elleri yalnız. Göz kapakları kale kapıları gibi örtülü.

Buyur edin söz gelsin, Buyur edin öz gelsin, buyur edin köz gelsin, buyur edin kalbe değeni gelsin, gönle beğeni gelsin.

Biraz daha yaklaşalım ve somut dünyalarına bakalım. Dördü 1940 doğumlu biri 1939. Diğer ikisi büyük 1933-1934 doğumlu. Yaşıtlar aynı okulun aynı sınıflındalar. Ağabeyler de aynı okulun sıralarından geçmiş. “Hamle” gibi bir miras bırakmışlar geriden gelenlere. Gençler sahip çıkmışlar bu mirasa. Sancağı devralır gibi devam ettirmişler.

Yedi güzel adamın yönleri farklı. Kimi felsefe okumuş, kimi hukuk. Kimi Alman Filolojisini bitirmiş, Kimi Türk Dili ve Edebiyatını. Kimi çalışma mecburiyetinden üç okul değiştirmiş. Hukukla başlamış edebiyatla tamamlamış yükseköğrenimini.

Biraz da Maraş Lisesi'nin (Taş Lise, Kara Lise) hikâyesidir bu. Kahverengi duvarları, tahtadan meşe merdivenleri ile çok da öğrenci barındırmayan bir lisenin hikâyesi. 1850'de inşa edilen bina Amerikan Koleji, Alman Hastanesi, Maraş Ortaokulu ve 1950'lerden sonra Maraş Lisesi olarak hizmet vermiştir. 6 Mart 2019 Çarşamba günü itibarıyla de “Yedi Güzel Adam Müzesi” olarak hizmetine devam etmektedir.

Baştan topuğa mı dersiniz, saçtan ayak tırnağına kadar mı? Edebiyata ve şiire

salınmışlar kendilerini. Enaniyet yok. Dosta düşmana karşı “Ben de varım” diyen 14-15 yaşlarında gençtir bunlar. Zamanın ünlü ulusal dergileri Yedi Tepe, Varlık, Dost, Pazar Postası'nı bir ağustos susuzluğu ile takip eden. Yine aynı dönemde Maraş'ta çıkan mahalli gazeteler Engizek, Hizmet, Gençlik gazetelerinde yazıları yayınlanan. Yetmez tabii ki Gençlik Gazetesi'nin sanat sayfasını Rasim ÖZDENÖREN ve Ali KUTLAY hazırlamaya başlar. Bu sanat sayfaları ülke çapında büyük ilgi görür. Ulusal basında bu sayfaları ve hazırlayanları öven yazılar yayınlanır. Hizmet gazetesinin sanat sayfaları Alâeddin ÖZDENÖREN ve Cahit ZARİFOĞLU'nun omuzlarında yükselir.

Orhan VELİ'nin şiirleriyle bile ağlayabilen edebiyat sevdalıları liseyi bitirince ayrılırlar. Erdem ve Cahit bütünlemeye kalırlar. Erdem bir yıl sonra liseyi bitirince İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine atara kapağı. Cahit'in üç yıl daha beklemesi gerekir Maraş'ta adeta gözcü gibi. Cahit arkadaşlarına cebir dersi verendir. Cebirden kalır. Feleğin cilvesine bak ki kaldığı diğer ders edebiyattır. Ve inat eder kitap yüzü açmaz. O dönem bütünlemeler sözlü olarak yapılmaktadır. Sorulan hiçbir soruya cevap vermez Cahit.

Cahit'in yerel gazetelerdeki yazıları dönemin Maraş Valisi Orhan AKBAY'ın dikkatini çeker. Vali Bey 18 yaşındaki bu genci yanından ayırmaz. Gittiği her köye her kasabaya Cahit' i de yanında götürür. Üç yıl sonra Cahit'in Okulu bitirmesi Vali Orhan AKBAY'ın okula gitmesi ve imtihanlara bizzat girmesi ile olur. Üniversite hayatına başlayan gençlerimiz hiç boşluk vermezler yazı hayatına. Gazete ve dergilere şiir, öykü ve deneme, eleştiri yazılarını göndermeye devam ederler. Olmadı kendileri dergi olup çıkarlar. Çıkış, Edebiyat, Yeni İstiklal, Maveria olur adları. İçlerine olan özümseyen ve sorgulayan yönleri onları hep yeninin peşinden koşturur.

Büyük ağabeyler adanmışlığın kalesi olurlar. Aşkın en tuhaf halleri ile hâllenirler bir ara. Yazdıkları şiirleri sevdiklerinin ceplerine atarlar, utangaç. Açılıp söyleyemezler. O söz ustalarını dilleri tutulmuştur adeta. Ama kalemleri sürgit devam eder. İkisine de nasip olmaz kara sevdaları. Artık adı melankoli olan bir hastalıkları olur. Hayrolur. Umut olur. Evlenemezler. Adına MONA ROZA derler. İlmek ilmek aşk, içten dışa, sağdan sola, yukarıdan aşağıya aşk. Aşk deyince MONA ROZA gelir akla uzun süre. Bir diğeri o ara Paris'te buhranlı günler geçiren İkinci Yeni Şiiri'nin usta kalemi olan Cemal SÜREYA'ya: "İstanbul'a döndüğünde sizinle ev tutup birlikte oturabilir miyiz?" diye mektup yazacak kadar hayrandır. Daha sonra Cemal Süreya İkinci Yeni Şiirinin ilk ciddi eleştirilerinden birinin 15 Yaşında bu genç tarafından yazıldığını söyler. Lise birinci sınıfta Descartes'i, Bergson'u, Tolstoy'u, Dostoyevski'yi, Kierkegaard'ı, Faulkner'i, Toynbee'yi, Garaudy'yi, Jean Baudrillard'ı Heidegger'i, Nietzsche'yi okumaya başlayan. Yazılarını ve şiirlerini okuduğumdan kitaplarını takip ettiğinden biliyorum. Yukarıdaki yazarları belki de satır satır bilen bu gençlik, olay tahlili, kişi tahlili kitapları arasında karşılaştırmalı olarak yaparlar. Yazarların yaşadıkları dönem ve o an içinde bulundukları psikolojiye hâkimdirler.

Batıya eğitimini tamamlamak için gidenler oldu, batıyı otostopla baştan sola dolaşanı. Milletine küsmeden yerliye ve milliye değer vereni değer katanıdır onlar. Lise hayatlarından beri müdavimi oldukları varlı dergisinin yıllığında adının geçmediğini anımsatan arkadaşına: "Biz kendi işimize bakalım. Bu arada prensibimiz nedir? Kendi dünya görüşümüz açısından negatifte olsa, varsa bir tarzın bir şiirin falan değeri, biz ondan söz ederiz. Çünkü bu ülkede yaşıyoruz. Falan değerlendirme yıllık falan, Türkiye'de değil de başka bir ülkede yayınlanmış gibi, bizden habersizse veyl ona. Anladın mı nasıl bir zarar, nasıl bir kar söz konusu. Ve anladın mı kimin kimden daha haberdar olduğunu. Haddini aşan zıddına inkılâp ediyor." Cevabını vermişti.

Evet millidirler. Mehmet Akif ERSOY'un: "Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar" diyerek bahsini açtığı Batı eleştirisi konusunda biri ta Bindokuzyüzyetmişli yıllarda: "Yurdumun çağ için gereği belli. "UMUT" kelimesi yerine "TÜRKİYE" adını yazsak yeridir. Çünkü

Türkiye yalnız kendi kendisi için değil Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere, Afrika ve Asya ülkeleri içinde var olmak zorundadır." derken bir diğeri: "Kim diyorsa ki batılılarla başımız bir taşta, cellâtlarla aynı kaptan yiyoruz, aynı kirli hava, aynı kafa ayaklarımızın bodrumunda" diyerek seslenmektedir. Bir diğeri "MASAL" koymuş şiirinin ismini ve doğulu bir babanın batıya gitmiş yedi oğlunun hikâyesini.

Evet millidirler. Afganistan'a çağıldı olup akınlar, Kudüs'e tüliden bir örtü olup örtmüşler. Türk Cumhuriyetleri için kopuz olup dile gelmişler. Nihayet dünyanın bütün kanayan yaralarına parmak basacak kadar ileri götürmüşler işi birilerine göre. Yine aynı kişiler tarafından gözden düşürülmek, gönülden ırak tutulmak için hep bir yerlere yamandırılmaya çalışılmışlar.

Hiçbir şeye kulak asmadan verdikleri eserlerle cevapları tek tek veren bu yedi yüreği, yedi gözeyi, anmak bile benim için heyecanlıydı. Bu çağın soyluları gâh sendikacı olmuşlar dur demek için ikiyüzlülüğe, gâh kendi hücrelerine çekilerek ulaşmışlar zindeliğe.

Şuracıkta sadece eserlerinin ismi olsa tüm bu yazılanlar kadar yer kaplayacağını biliyorum. Aynı dünyanın ülkesi, aynı ülkenin şehri, aynı şehrin dağı, aynı dağın ırmağı, aynı ırmağın taşı, aynı taşın yosunundan bahsediyoruz. "Okumak" dediğimiz en soylu erdemi yitirdiğimizden beri değerlerimizin yoksunu ve yoksulu olarak yaşamak düştü bahtımıza.

"Sana, Bana, Vatanıma, Ülkemin İnsanlarına Dair", yazan bu "İşaret Çocukları" "Din ve Uygarlık Perspektifi"nden bakarak buldukları "Tenha Sözler"i, "Derviş Hüneri" ile "Ahid Kulesi" ve "Kalem Kalesinden" "Ayinler ve Çeşmeler" eşliğinde "İpek Yolundan Afganistan'a" giden bu yedi güzel "Bir Değirmendir Bu Dünya" gerçeğini unutmadan, "Diriliş Muştusu" sunan "Eşikte duran İnsan"ı yazmışlar, anlatmışlar ve yaşamışlardır.

Bence ilk iş olarak yedi güzel adamın "AŞK" göreninden başlayalım okumaya. *Mehmet Akif İNAN, Cahit ZARİFOĞLU, Alâeddin ÖZDENÖREN, Erdem BAYAZIT, Sezai KARAKOÇ, Nuri PAKDİL ve Rasim ÖZDENÖREN*'i okumaya var mısınız?

Öksürük öksürük...

İki öksürük bi aksırık
Öksür öksür çıkmıyor içimden
Hengamesi bu şehrin
Bu şehir hasta ediyor beni sevdiğim
Bağrını bana açacak kaç şehir kaldı ki sence
Eli böğründe bekler durur mu beni, bizi
Dizilir mi börtü böcekler dizi dizi
Telgraf var mıdır o şehirde
Tellerine konar mı hâlâ kuşlar

Öksürük öksürük...

Çıkmıyor içimden hengamesi bu şehrin
İki öksürük, bi aksırık
Yordu beni bu şehrin yortusu
Kulaklarımda çan sesleri
Gözlerim bozuk zaten
Beton kuleler diziliyor gözüme gözüme
Gözüm boğuldu, gözden yüksek kulelerle
İnsanoğlu uçmaya gebe
Ondandır belli, yükseltilmiş kibirli binalar

Öksürük öksürük...

Var mıdır beni şehrine kabul edecek sevdiğim
Çimeni hâlâ yeşil,
Menekşeleri Cezayir menekşesi
Kuzular kurtlardan münezzeh
Ciğerler kirlilikten
Varsa, tut götür ellerimden
Beni götür bu şehirden
İki öksürük bi aksırık
Bu şehir, beni boğuyor sevdiğim

“Kahvene süt ister misin?” diye soruyor Rıza. Ama Monoli cevap vermiyor. Rıza Monoli'ye yaklaşıp “Bir şey mi oldu tatlım?” diye soruyor.

“Hayır, sadece kahve istememiştim.” diye boş boş bakıyor Rıza'nın yüzüne.

Rıza kendi kahvesini alıp koltuğa geçiyor. Monoli'nin sandalyede beklediğini görünce onu alıp karşısına geçiriyor.

“Bana şiir okur musun?” diye soruyor Rıza. Monoli başlıyor onun en sevdiği şiiri okumaya.

“Baktığın dağların düşüncesi bile ağlatır beni.” en zarif mısralarından şairin. Rıza gözyaşlarına hâkim olamayıp sarılıyor Monoli'ye.

Akşam yemeği vakti. Dondurucudan çıkardığı haşlanmış karnabaharı kızartıp yoğurtluyor Rıza. Beraber yiyorlar Monoli'yle.

Ahh! Monoli. Karanlık gecelerimin beyaz, narin çiçeği. Senin kıymetin ne çok bende, bir bilebilsem. Beni hiç terk etmeyen canım eşim, yoldaşım, her şeyim Monoli'm.

Ellerinden tutup kaldırıyor Rıza. Bir müddet sarılı duruyorlar ayakta.

“Ne dersin biraz hava alalım mı?” diye soruyor Rıza. Tatlı tatlı gülümsemekle yetiniyor gül yüzlü Monoli. Biraz sonra Monoli'yi kucağına alıp bindiriyor takozu. Biraz deniz havası almak ikimize de iyi gelecek diye düşünüyor. Akşamın pusu, yorgunluğu şehrin üstünde. Dar ve ağaçsız sokaklarda ağır ağır yol almaya başlıyorlar. Ana yola çıktıklarında trafik yoğunlaşıyor, şehir daha çok çöküyor üstlerine. Ezecek gibi çöküyor sanki ayaklarının altında yıkadığı yünler gibi eziyor, çökertiyor Rıza'yı şehir. Kırmızı ışıklı, bunaltıcı yolculuk Rıza'yı epey yoruyor. Monoli'nin ise hiç sesi çıkmıyor. Narin bir çiçek, ömrün, ruhun baharı... Öylece sakın sakın oturuyor yanında tek ses etmeden. Sakinliği huzuru arttırıyor. Camı indirerek derin bir nefes alıyor Rıza. Monoli'ye bir göz kırpıp saçlarını okşuyor.

“Rıza, Rıza!” diye bir ses duyuyor yoğun trafiğin kalabalık kaldırımlarından. Kafasını çevirip bakamadan kaportacı Salih usta atlayıveriyor arabanın arkasına. Kaportacı Salih Usta buraların en eski esnaflarının torunlarından. Kalender bir adam. Gariban babası, düşenin dostu. Koltuğa iyice kurulan Salih usta başlıyor konuşmaya;

-N'aber Rıza, görünmüyorsun ortalarda?

-N'olsun abi, zorunlu emeklilikten sonra pek çıkmıyorum evden.

-Bilirim Rıza, bilirim de arada insan Salih abisine de mi uğramaz be! Hadi çek bizim dükkâna da iki hasbıhal edelim, özledim.

-Çekeyim abi de Monoli ne der?

Monoli'ye bakıyor bir yandan Rıza. Monoli de ses yok ama rahatsız gözüküyor.

Sürmeye başlıyor Rıza, Salih abinin dükkânına. Dükkâna vardıklarında sobanın sabahtan kalan birkaç parça korunu karıştırıyor Salih Usta. İki parça odun daha atıyor alevlenmeye başlayan korların üstüne. Raftan cezveyi alıp, üç fincan çıkarıyor. Cezve sobanın üstünde... Monoli'de hep gülümseyen bir yüz ifadesi. “Demek ki memnun, mutlu benim tatlı Monoli'm.” diye içinden geçiriyor Rıza.

Kahvenin eşsiz kokusu yayılıyor ufacık dükkânın her bir yanına. Kahvelerini yudumlarken Salih abi:

-Rıza, bak ne diyeceğim, sen de artık dönsen evine anne babanın yanına. Onlar da dönmeni çok istiyorlardı

Rıza'nın gözleri nemleniyor.

-Abi, evim barkım, yuvam var. Baba ocağına dönmek olur mu bu saatten sonra? Hem bakalım Monoli ne der? Her kadın gibi o da ayrı, eşiyle yaşadığı bir yuvası olsun ister. Öyle değil mi Monoli?

Monoli'ye doğru uzatıyor ellerini Rıza. Monoli savunmasız... Monoli masum bir melek; gülümsüyor sadece.

Salih Usta “Haklısın, haklısın diye sırtını sıvazlıyor Rıza'nın.”

Rıza kalkıyor, Monoli'sini de alıp çıkıp gidiyor dükkândan.

Salih Usta bakakalıyor ardından. Konuşuyor kendi kendine.

-Ah Rıza'm, ahh can oğlum, nasıl bir ateş düştü de içine bu hale geldin. Beni, babamı bile tanımaz oldun. Kaç yıl oldu. Bekliyorum, ben de annen de bekliyoruz. Gelir diye, düzelir diye. Peşinden çıkıp geliyoruz, gittiğin her yere, tanımasan da bilmesen de yakınında olabilmek için. Ah Rıza'm canımın canı oğlum nasıl derim, nasıl anlatırım ki sana Monoli'n öldü. O yanından ayırmadığın Monoli'n değil. Monoli'n kaza kurşununa kurban giderken elinde tuttuğu telefonu. Son konuşmasını o an seninle yaptığı telefonu.

Rıza arabayı kapının önüne güzelce park ediyor. Kahkahaları sokaklardan duyuluyor. Monoli en komik fıkraları anlatmış yolda gelirken. Rıza'nın kahkahalarına Monoli'nin kahkahaları ekleniyor ve gözyaşları. Kahkahalar ve gözyaşları karışıyor birbirine. Rıza Monoli'ye sarılıyor sıkıca, sınıksıkıca..

Konuşalım Karşılıklı Susarak | Deneme

İbrahim YARALI

Konuşalım karşılıklı susarak. Hiçbir şey olmamış gibi konuşalım. Her şey olmuş ve bitmiş gibi konuşalım. Konuşalım ama susmayalım. Sözün hakkınım vermeye çalışalım. Sözün esiri olacağımızı bilerek konuşalım. Sözü miskalle tartarak susalım bazen. Ama susuşumuzda ki anlamı herkes tanısın bilsin.

Konuşalım karşılıklı susarak. Her doğrunun her yerde söylenemeyeceğini bilerek konuşalım. Her yanlışın üstüne miktarınca giderek konuşalım. Zafer peşinde bir komutan edasıyla değil, zaferler dağıtarak konuşalım. Her şey; her yerde, her zaman, her nasılsa söyleniyor oysa. Bir ara bir göz değiştirerek, arada bir gözlük değiştirerek dinleyelim söylenenleri. Arada bir de gönül değiştirelim, anlayabilmek için karşımızdakini. Bizim ilmimizin karşımızdakinin anlayabildiği kadar olduğunu bilerek konuşalım.

Konuştüğümüzda tane tane konuşalım. Sustüğümüzda tane tane. İnsanları karşımıza değil, yanımıza alarak konuşalım. Yanımızdakine faydalı olanın salt söylediklerimiz değil, biraz da söyleyiş biçimimizin, dinleyiş biçimimizin faydalı olduğunu bilerek konuşalım. Bizleri kardeş kıvamına getirecek olanın bilgi değil etrafımızdakilere verdiğimiz değer olduğunu bilerek konuşalım

“Ben gelmedim dava için
Benim işim sevgi için
Dostun evi gönüllerdir
Gönüller kurmaya geldim.”

Diyen Yunus'a kulak vererek konuşalım. Ve hatırlayalım Mevlana'nın yedi öğüdünü; “Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol. Şefkat ve merhamette güneş gibi ol. Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol. Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol. Tevazu ve alçak gönüllülükte toprak gibi ol. Hoşgörülükte deniz gibi ol. Ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol.” Anlayarak konuşalım.

Ve kin ve nefret ve isyan ve silah ve ya sev ya terk et ve verelim kurtulalım kelimelerinden uzak durarak konuşalım.

İsmet Özel'in “Sebebi Telif” isimli şiirinin şu bölümünü hatırlayalım:

Başkalarının aşkıyla başlıyor hayatımız
Ve devam ediyor, başkalarının hınçlarıyla
Düşmanı gösteriyorlar, ona saldırıyoruz
Siz gidin artık
Düşman dağıldı dedikleri bir anda
Anlaşıyor
Baştan beri bütün yenik düşenlerle
Aynı kışlaktaymışız.
İncecik yas dumanı herkese ulaşıyor
Sevinç günlerine hürya doluştuğumuzda
Tek başınayız.

Yani dostlar, dostluk için dostça konuşalım. Her an, düşman belletilenlerle aynı kışlakta olabileceğimizin farkına varalım. Ve soruları soran olalım. Kafası sorularla karıştırılan değil.

Kalabalık olmadan konuşalım. “Kalabalığın hisleri gayet basittir: kalabalık bir şeyin ya lehindedir, ya aleyhinde. Ortalama çözüm yollarını anlayamaz. Ona göre tarafsızlık zaafıdır. Kalbinin kapısını açan iki anahtar vardır; irade ve kuvvet. Kalabalıkta tabiat gibi kuvvetlinin zaferini, zayıfın bozgununu, hiç değilse boyun eğmesini ister.”

(Cemil MERİÇ)

Susma hakkımızı kullanalım sık sık. Ve sözü kalabalığa getirmeden konuşalım. Velhasılı kelim; “*Konuşalım karşılıklı susarak.*”

1.

Kelebeğin kanadında hayallerimiz
Günahsız, suçsuz, saf ve temiz
Umut dolu, çiçek çiçek, renk renk
Uçuşup kondukça ahenk ahenk
Sandıkki bu tatlı uyku bitmeyecek
Oysa kırılğan ve ölümcül bir hülyaydı
Sonlu dünyada sonsuz hayaller kurmak
Sensiz bir dünyada senli düşler gibi
Ne kadar az ya da ne kadar çok
Bazen bir kelebeğin ömrü kadardı

2.

Beni de alsana yanına ey dost
Güneş unuttu beni biliyor musun
Kuşlar unuttu, nevbahar unuttu
Sen gideli buralardan
Kadim şehir Kudüs gibiyim
Biraz yalnız, biraz kırgın
Ellerim boş, ellerim ceplerimde
Avuçlarımda sımsıkı tuttuğum
Buruk bir aşktan kalma teselliler
Avutmuyor beni biliyor musun
Buz tutmuş kardelenler

3.

Bahara az vakit var belki de
Biraz umut biriktirmek lazım
Yeşilce bakmalı gökyüzüne
Sonra derince bir nefes
Toprağıma tohum,
Bulutlarıma yağmur
Dallarına tomurcuk,
Çiçeklerime renk

...

Kalbe biraz şiir iyi gelecek

Sanatın ilk adımı bir ihtiyaçtan mı doğmuştu, yoksa avuntu maksadı ile keşif mi olunmuştu bilemem ama sanat ile ilgili benimsediğim tek bir olgu vardır ki o da sanatın olgun olanının tüm ruhu sardığı ve beynelmilel bir kılıfa büründüğüdür.

Zira, sanat hakkı ile icra edildiği zaman topluma yön verebilecek güçte iken kapalı kapılar ardında icra edildiğinde bile ruhu dinlendirecek, dinginleştirecek kudrettedir.

Uzun bir dönem Batıda aristokrasinin malı gibi görülen sanat, zaman zaman çeşitli akımlara kurban edilse de topluma yön veren gücünü asla kaybetmemiştir.

Günümüzde ise sanatın, geçmişte olduğunun aksine toplumu ayırıştıran değil, kaynaştıran bir öge olarak karşımıza çıktığını görüyoruz. Teknoloji kullanımının hızla yayılması, günlük hayatta oldukça büyük bir zamanı işgal etmesi de bu algıyı destekler niteliktedir. Artık sanat ne belli bir zümreye mal edilebilecek uzaklıkta, ne de giyotin korkusu ile kapalı kapılar ardında icra edilebilecek kadar korkutucu, ürkütücü ve ulaşılamaz değildir. Aksine cezbedici, çekici ve imrendirici bir misyon üstlenmiştir.

Ne elit tabakanın ulaşılamaz malı ne de avam tabakasının pazara çıkarılabileceği orta malı olmaktan ötedir sanat. Yüzyıllardır aristokrasinin elinde sancılar içinde kıvranan sanat, her şeyden önce en güzeli aramaya çıkan yolculuğun ilk durağıdır.

Şairin dediği gibi: "Yalnız aşkı vardır âşık olanın ve kaybetmek daha zordur bulamamaktan "Bulmak için yola çıkmak, her bulduğunu o sanmamak ve tekrar tekrar ilk günkü heyecanla bıkıp usanmadan yollara revan olmak gibidir sanat. Ünlü düşünür Goethe'nin meşhur bir sözü vardır;

"Elleriyle çalışan insan işçidir,

Elleri ve kafasıyla çalışan insan ustadır,

Elleri, kafası ve yüreği ile çalışan insan sanatkârdır."

Bu üstün hitabı sonuna kadar hak eden bir zirve hegemonyası kurulsa zannımca en zirveyi Edebiyat ve Resim Sanatı alır. Bu minvalde düşüncecek olursak; sanat, tek bir bireyin kendi kendisi ile oluşturduğu beyin fırtınasının cenderesinde sıkışa sıkışa, boğuşa boğuşa doğum sancıları çekerken uykularını kaçıran muammadan çıkış çabasıdır. Resim Sanatının fırça ve boyanın hikmetinden ibaret olmadığını, saatlerini bir tablonun başında açlığını ve susuzluğunu unutarak geçiren; bel, boyun, beyin vs. bilumum uzuvlarının iflas ettiğini anlamayan, gecenin gündüze, gündüzün geceye devir teslim edildiğini fark etmeyecek kadar kendinden ve dünyadan bihaber olanlar anlar.

Sanatkâr en güzeli arama yolculuğunda ortaya çıkandan çok onu aramak için geçen vaktin sarhoşluğundadır. Onun dimağında eseriyle hemhal olduğu anın lezzeti kalır.

Böyle ortaya çıkan sanatı üç yönden incelemek gerekirse; toplum için sanat, sanat için sanat ve tasavvufi sanat diye ayırmak uygun olur.

Toplum için sanatta çağ açıp çağ kapayan dönem resimlerinde günlük yaşantılar realist bir üslupla resmedilirken bu tip sanatsal faaliyetler toplumsal bir ihtiyaç olarak görülmüş, günümüzde de etkisini sürdürmüştür. Böylelikle olanı resmetmek, taklit etmek bile olsa kabul görmüştür. Öyle olmamış olsaydı sanat okullarında eskiden olduğu gibi günümüzde de hala klasik ressamların eserlerinin nasıl kopya edileceğini (röprodüksiyon) öğretilmekten öte geçilmiş olmaz mıydı?

Ünlü düşünür Tolstoy; Sanat Nedir? Adlı kitabında toplum için sanat gerekliliğini destekleyen birçok savunmaya girdiğinde , " Sanatın görevi; açık bir tehlikeyi sezen kişilere ölüm reçetesi yazmak değil, çıkış yolları göstermektir" der.

Ortalama insan için sanat, güzelin ortaya çıkması ise sanat için sanat icra edenlerin büyük çoğunluğunun, Avrupalı egemen sınıfların dinsel inançlarının zayıflamasıyla sanatı yozlaştırmasının kaçınılmaz bir sonucu olarak ortaya çıkmış, tüm toplumları da aynı minvalde etkilemiştir.

"Sanat ne keyif, ne avuntu ne de eğlencedir, sanat yüce bir iştir, kaynağını da ilahi aşktan almalıdır" tezini savunan Tolstoy, tasavvufi sanatın temellerini sanat için sanat icra edenlerin başıboşluğunu acımasızca eleştirirken atmıştır.

"Bir sanat eserinin güzel ama anlaşılmasız olduğunu söylemenin bir yemeğin çok iyi, çok lezzetli, çok besleyici olduğunu ama onu insanların yiyemeyeceğini söylemekten farkı yoktur" derken ne kadar da keskin köşe taşları koyar sanat için sanat icra edenlerin önüne.

Renklerin fütursuzca kullanımı, özgürce dağılımı, soyut somut kavramlarının renklerle ve geometriksel biçimlerle kesişmesinin, parçalanıp bölünmesinin, bambaşka formatlarla yeniden uyarlanmasının büyüleyici etkisini gördüğümüz ekspresyonizm ve sürrealizm gibi çoğunlukla eser sahibinin tatmininin ön plana konduğu dönemler, sanat için sanat olgusunun toplumda kabul görmesinin ilk adımlarının atıldığı dönemlerdir.

Gerçek güzeli, en güzeli dolayısıyla Gerçek Aşk'ı aramanın müdavimi olmuş Tasavvufi Sanat ehlinin günümüzde de oldukça rağbet gören, edebiyatta mesnevi, kaside; resimde ebru, tezhip ve hat gibi çalışmalarını bu bölümde değerlendirebiliriz.

Şunu hiç unutmamalıyız ki; sanat bir fedakârlık abidesidir. Eğer siz o fedakârlığa talip değilseniz milyonlarca insanın ömrünü verdiği bu müesseseye katılmaya hakkınız yok demektir. Zira Picasso'nun soyut sanat tarzında belki de beş altı çizgiyle oluşturduğu meşhur boğa resminin öncesi onlarca yıl ve binlerce realist boğa resmi çizdikten sonra olmazdı. Hatta kendisini üne kavuşturan 600-700 sayfalık Savaş ve Barış kitabının savaş

sahnelerini birebir gerçekçi üslupla yansıtabilmek için askeriyeden özel izinlerle aldığı haritalarla günlerce at üstünde savaş alanlarında gezinerek sabahlar mıydı Lev TOLSTOY?

"Gerçek sanat, kocası tarafından sevilen bir kadına benzer, süslenmeye gerek duymaz" diyen ünlü yazarın bakış açısını ele aldığımızda; günümüz sanatının ağdalı ifadeleri, abartılı ve ahlak dışı yönleri ile gün geçtikçe çok daha fazla yozlaşmayı göze aldığını görmekle beraber; diğer taraftan da ister toplum için ister sanat için isterse de tasavvuf için olsun hayatın türlü hengâmesi ile baş başa kalan insanın ruhi bunalımlarından kolaylıkla çıkabileceği bir kaçış noktası haline geldiğine de şahit olmaktadır.

Dolayısıyla çoğumuz için ne güzel bir avuntudur sanat. Bunaldığın, dibini bulduğun her kuyunun güneşi gören çıkış kapısı gibidir adeta. Edebiyat, Müzik, Resim ve daha birçok sanat dalları kapısına gelip bekleyenlerin değil, kapıyı aralayanların yüzüne ışığını yansıtır. Sen figüran olursun, o ise kuyunun başındaki Şahmeran. Sen çılgınlık atarken içinde kimseye duyurmadığın sesinin müptelasıdır o.

Hele ki Resim Sanatı tüm sırlarını rengârenk palete gizlemiş bir büyütlü sandık gibidir. Fırçanın her vuruşunda kulağına tuvale koyduğun mavinin okyanus şırıltısı gelir. Yer mavi, gök mavi... Kendinden geçersin. Gökkuşağı renklerine bezenmiş Şahmeran bahçesinde Camsed misali.

Önce mutlu olmaya karar ver sonra da onu her yerde ara der günümüz popüler yazarlarından Gülseren Buğdaycıoğlu. Çiçekte, böcekte, havada suda, kitapta sanatta, eşinde dostunda, taşta toprakta, sevdiğinin gözyaşında gülüşünde ara diye devam eder... Ve ne güzel söyler şairler sultanı Şair-i Şüera Necip Fazıl KISAKÜREK:

"Anladım işi, sanat Allah'ı aramakmış, Marifet bu, gerisi yalnız çelik çomakmış."

Günlerden bir gün, Cumartesilerden bir Cumartesi. Saat 13.25.

PC'de Feridun Düzağaç: Biçare...

Sol elimin işaret parmağıyla kaşıdım sol gözümün kapağını. Sağ elimin son üç parmağıyla sağ kulak üstündeki kısa saçlarımı karıştırıp klavyemin tuşlarına baktım bir an.

Ve başımı hafifçe sol omzuma eğip yüzüme yarım bir tebessüm yerleştirip anılarımı aralamaya karar verdim. Gönlümün meyhanesinde tozlanmış anı şişelerimin üzerine eğilip güçlü bir nefesle üfürdüm. Bir an yüzüm, kirpiklerim toz içinde kaldı. Ciğerime çektiğim tozlar sebebiyle boğazım kelimelerin tarif edemediği bir şekilde garipleşirken yüzüm asılı kaldı odamda. Anı raflarımın ilerisinde dışı tozdan petrol mavisine dönüşmüş olan küçük şişeyi açmaya karar verdim. Küçük, sevimli, tozlu şişeyi elime alıp evirip çevirip bir parmağımla üzerinden kazır gibi tozu alıp sağ gözüme iyice yanaştırıp içine baktığımda taaaa yıllar öncesinde hiçte hatırlamak istemeyeceğim bir anım ile göz göze geldik.

Evet, yaklaşık elli iki yıl öncesiydi sanırım. Dokuz on yaşlarında bir çocuktum o zamanlar. İlkokul çağlarıydı. Ele avuca sığmayan, annesinin ve üç ağabeyinin çok sevdiği ve şımarttığı bir çocuktum. O dönemlerde henüz diğer iki kardeşim doğmadığı için evin en küçüğüydüm. Yine o dönemlerde yemek ayırt etmez ne bulursam yerdim. Ama sucuk yemeyi özellikle çok severdim. Beş vakit sucuk ya da sucuklu yumurta verseniz hayır demem mümkün değildi. Bu özelliğimi komşularımız ve o dönemlerde Trabzon'dan her yıl gurbete, Keskin'e çalışmaya gelen halamın kocası Taka Ali, babamın amca-oğulları Kaplâ Mukammed ve Hasan ve Prik Rıza'da bilirdi. Bu dördü yaz boyunca kalaycılık ve pazarlarda ayakkabı satıcılığı yapar ve akşamları evimizin yanındaki küçük, kiralık bir evde kalırlardı. Ancak akşam yemeklerini annem yapar, hafta sonları da çamaşırlarını yıkardı. Çoğunlukla akşamları

bizim evde yemek yenir ve konu dönüp dolaşıp benim sucuğa olan düşkünlüğüme gelirdi ve sevineyim diye ara sıra bana sucuk getirirlerdi. Annem, herkeste yesin diye pişirip diğer yemeklerle birlikte sofraya koyardı. Bu amcalar hem bana takılır hem yemeğin sonuna doğru sucuğun kalanını bana bırakırlardı. Ali eniştem her Karadenizli gibi nüktedan biriydi. Şakalarıyla güldürürdü bizleri.

Ve ayrıca beni de çok severdi. Daha sonra öğrendiğime göre bu büyük amcamlar kendi aralarında bahse girmişler. Taka Ali:

“Ben bu çocuğun sucuğa düşkünlüğünü keserim.” demiş. Diğerleri:

“Mümkün değil, beceremezsin!” diye Taka Ali'yle bahse girmişler. Nasıl yapacaksın bunu diye sorduklarında:

“Bekleyün, göreceksunuz, hayatı boyunca bir daha sucuk yemeye tövbe edecek ha bu çocuk!” demiş ve kahkahalarla gülmüş.

Sonraki gün okul dönüşümde, onlarında iş dönüşü Taka Ali bize gelip anneme:

“Emine, Süleyman'a sucuk aldık. Biz çay içeceğiz oda bizimle sucuk yer.”

Annem: *“Ne gerek var ağabey, buyrun ben hem çay yapayım hem burada sofrada hazırlarım size.”* dediğini bugün gibi hatırlıyorum.

Taka Ali ısrar edince ben gözlerimin içi gülerek Taka Ali'nin elinden tutarak büyük bir hevesle onların kaldığı eve gittik. İçeri girdiğimde diğer amcalar her zamanki gibi beni sevgiyle karşılayıp konuşurlarken Taka Ali biraz sonra elinde küçük bir sini, üzerinde bardaklar, ekmek, şeker ve kocaman bir tava dolusu cızır cızır sesler çıkartan sucukla odaya girdi.

Hemen sofraya bezini serip beni oturtup, ekmek ve sucuğu yememi sadece Taka Ali istedi. Diğerleri minderlerinin üzerinde oturup beni seyretmeye başladılar. Ben hiçbir anlam veremesem de çok da umursamadım doğrusu bu tavırlarını. Kaldı ki sucuk varken çokta önemli değildi hiçbir şey.

Büyük bir iştahla yumuldum sucuğa. Ben yedikçe gülüyorlardı. Kısa sürede sucuklu tavayı elimdeki son ekmek parçasıyla sıyrırken diğerleri Taka Ali'ye dönüp:

“Ali, bu muydu planın?” deyip kahkahalarla gülüyorlardı. Taka Ali kafasını kaşıyıp koca bir tavayı yeyişime ve arkadaşlarının sözlerine bozulmuştu. Taka Ali boş tavayı kapıp hemen mutfığa koşmuş az sonra gene tepeleme sucuk dolu tavayla girmişti odaya. Ben şaşkın ve sevinçli, diğerleri biraz öfkeli:

“Ne yapıyorsun Ali, bu yaptığın doğru değil, çocuğa bir şey olacak!” demelerine rağmen Taka Ali beni sofraya oturtup:

“Suleyman, yepunları da. Hepsi senindir. Yeyeceksun hepsini!” dedi. Ben, kulaklarımı konuşmalara tıkayıp büyük bir iştahla ekmeksiz yemeye devam ediyordum. Ama biraz sonra midem tıka basa dolduğu için yediklerim ağzıma gelmeye başlamıştı. Çatalı siniye bırakıp bir elimle boğazımı tutuyor, diğeriyle karnıma bastırıyordum. Taka Ali bıraktığım çatalı hemen siniden alıp elime tutuşturup emreder gibi:

“Yeyeceksun hepsini! Hayde, durmak yok! Bitecek bunların hepsi!” Bu sözlerin karşısında ben biraz korku biraz bulantıyla, hem zorla yiyor hem de yalvaran gözlerle diğer amcalara bakıyorken onlar neredeyse Taka Ali ile kavga edecek kadar işi ileri götürüp tartışmaya başlamışlardı bile. Taka Ali:

“Karışmayın, Yeyecek hepsiniiii!” diye bağıırken gözlerini iri iri açmış, yüzü çok çirkinleşmişti. Ben ağlamayla karışık garip sesler çıkartırken bile beni zorlamış, ben tavadaki sucuğun hepsini bitirmiştım ve neredeyse kusacaktım. Ağlayarak gitmek istediğimi söylerken Taka Ali:

“Dur, daha bir tava sucuk var! Getireyim de onlari da yeyeceksun?” dediğinde benim başım dönmüş ve korkunç bir bulantı ile kusmuş kusmuş kusmuştum yerdeki kilimin ve sininin üzerine. Çok iğrenç bir

koku ve tiksinti hissederek ağlayarak odadan ve dış kapıdan kaçarken arkamdan kahkaha sesleri geliyordu. Yolda yalpalayarak hem koşuyor, hem ağlıyordum. Eve geldiğimde konuyu bilmeyen annem çok şaşırılmış, sarılmış:

“Kim dövdü benim aslan oğlumu, kim! Çabuk söyle!” dediğinde ben, selle sümük ağlayarak kesik kesik olanı biteni anlatmıştım. Annem ağlayarak beni bağrına bastı bir an. Sonra elimden tutarak sokağa hışımla çıkıp doğruca amcaların kaldığı eve doğru gidiyorduk. Buna gitmek değil de beni yerlerde sürükleyerek götürüyordu dersek daha olurdu sanırım. Amcaların kaldığı evin kapısını peş peşe yumruklarken, kapıyı açan Taka Ali'ye ve ardından gelenlere oldukça ağır sözler sarf etmişti. Şimdi bile dile getiremeyeceğim sözlerdi. Akrobalar ağızlarını açıp tek kelime bile edememişlerdi. Annem aynı hışımla geri dönerken beni karga tulumba kaldırıp sırtına attığı gibi, ağlaya ağlaya tekrar eve geldik. Ve ben günlerce bulantı, kusmayla savaşıırken okula gidememişim. Ve o gün akşam eve gelen babama olanları anlattığı halde babamın:

“Olayı büyütmeye gerek yok! Belli ki amcaları şaka yapmışlar oğlumuza. Ama dozunu kaçırmışlar anlaşılın.” dediğinde annemin o yumuşacık, o konuşurken karşısındakini incitmekten çekinen sesi bu gün ikinci kez bir kaplan kükreyişi gibiydi. Babamla epey tartıştılar ve ben buna sebep oldum diye ağladım, ağladım, ağladım sessizce. Ve gene kustum. Yorgan, yastık, çarşaflar berbat oldu. Korktum. Ama Mahmut ağabeyim sessizce beni kaldırıp kendi yatağına yatırırken ağzımı peşkirle silip beni öptü. Sonrasını hatırlamıyorum, uyumuşum.

O günden sonra yaz boyu ne o amcalar bize gelebildi, nede ben o yıldan sonra sucuk yiyebildim bir daha.

Sen benim içimde nehir gibiydin,
Kendimi koyverip kapıldım sana,
Bir masal bir rüya sihir gibiydin,
Gerçeği görmeyip aldandım sana...

Gülüşün kalbimi çaldı yerinden,
Özlemin ruhumu yaktı derinden,
Unuttum dünyayı senin derdinden,
Gözümü kör edip bağlandım sana...

Üzülsen koşardım hemen gelirdim,
Öl desen benimle bil ki ölürdüm,
Yalanmış yeminler nerden bilirdim,
Sâhici zannedip inandım sana...

Bilmeden alnımda kara yazıyı,
Yaşadım seninle dünü mâziyi,
Öğrendim sayende derdi sızıyı,
Bir Leylâ üretilip sarıldım sana,
Bir Mecnun vâretilip ağladım sana...

Takvim denilen sayaç 23.07.2015'i gösteriyordu.

“Çıkmalı” dedi. “Çıkıpta hava almanın tam zamanı.”

İkinci ertesi gelen serinliği kucaklamalı, yalnız bırakmamalıydı.

Doru bir atın eyerine yerleşircesine “engelli akülü aracı”na binerek, deresi-tepesi olmasa da toplumsal yaşam engelleri olan “dışarıya”, yollara revan oldu.

Yangın mağduru, ata mirası Kapu Camii'nin kesme taşlı gölgesinde çay içmek için tekerini sürterek ilerledi. Terzi Süleyman Amca başta olmak üzere çarşı eşrafı ve “meczip”lar ile hasbihal ona hep iyi gelirdi. Yol alırken keşke diyerek iç geçirdi. “Keşke her yer; manevi-tarihi atmosferi ile bizi dinç tutan ve engele maruz bırakmayan kutsi ve de beşeri münasebetlere her dem müsait olan mekan gibi olsa.”

Demeye kalmadan, kaldırımda ilerlerken; durdu, durakladı, duraksadı.

Kaldırıma geçiş rampasının tamamını kapatarak park edilmiş <Bekleyen> hususi araca-engeline-düşünce engelli bireyin yeşil oyuncağına rastladı.

Renginden olsa gerek, “fıstık gibiyim” edası ile içi boş-umarsız-duyarsız bir duruşu vardı. Beklediği “sahibinin” niteliklerini özömsediği ne kadar da aşıkardı.

Sağına soluna bakındığında, aylar önce kazaya maruz kaldığı noktanın merkezinde olduğunu fark etti.

Saat: 18:13

İlkin durumu belgelemek amacıyla durumu fotoğrafladı. Sonrasında “ilgili merci”yi aradı. Plaka ve konum bilgilerini verdi.

Beriki kaldırımda, kendisine uygun bir yer edindi.

“İlgililer” gelecekti.

Bekledi.

Bu süreçte, hususi aracın engel olduğu yayaları izledi.

İki koltuk değneği ile yürümeye çalışan

amcayı, bebek arabaları ile yürümekte olan aileyi, gençleri-adamları-kadınları. İzledi. Onları ve “fıstık gibi” olduğu zannına kapılan aracın önünden “saygı ve huşu ile” geçiş törenlerini...

Bekledi.

Saat: 18:53

Tekrar “ilgili merci”yi aradı. “İlgililer”in gelmediğini belirtti ve sokak numarasını bildirdi.

Bekledi.

Bekledi.

Saat: 19:00

Aracın “sahibi” geldi. O da “Bekledi”. Ailesini.

Şems-i Tebrizi'nin “İlim üç şeydir: Zikreden dil, şükreden kalp, sabreden beden.” sözünden hareketle sinirlerine hakimiyet göstererek hiç laf etmedi. An be an “İlgililer”in gelebileceğini düşündü.

Bekledi.

Saat: 19:01

Araç bütün yüzsüzlüğü ile meydan okurcasına hareket ederek uzaklaştı.

Artık; atı alan Üsküdar'ı geçmiş, engel ortadan kalkmıştı...

Bekledi.

Saat: 19:07

Bekledi.

Saat: 19:10

Bekledi.

Saat: 19:13

Bekledi.

Saat: 19:17

Bekledi.

Saat: 19:19

Bekledi.

Saat: 19:20

Üstadın “konuşmak değil, dinlemekten yorulurum” sözünü hatırladı. Yoruldu... Beklemedi.

Ardında bir bekleyen bıraktı.

Kaldırımda ona yarenlik eden, beklemeye alışkın genç ağacı.

Ağaç; ağaç kesildi. BEKLEDİ...

Her çocuğun kendine ait bir dünyası vardır. Benim de kendime ait özel bir dünyam vardı. Bu dünyamda bazen araştırmacı, bazen örümcek adam, bazen de bir pilot olmak istiyordum. Annem ve babam sabahleyin işe gittiklerinden dolayı ben ve babaannem baş başa kalıyorduk.

Akşamleyin annem ve babam eve gelip benimle biraz ilgilendikten sonra derslerine çalışıyorlardı. Ben de onların bu sihirli dünyalarını hep merakla izliyordum. Özellikle babam için kitapları onun için çok önemliydi. Bu durum benim için apayrı bir merak konusuydu.

Annem ise bana bol bol kitap alıyor ve sürekli bunların içindeki resimleri göstererek bir şeyler anlatıyordu. O zamanlar okuma bilmediğim için kitaplardaki resimlere bakmayı çok ama çok seviyordum. İşte tam bu noktada babamın yüzlerce kitabının resimlerle dolu olduğunu düşünmeye başlamıştım.

Bir gün, babamın sihirli dünyası olarak gördüğüm kitaplarını, bulundukları raflardan teker teker aşağı indirdim. Sonrasında aceleyle kitapların içindeki

resimleri bulmaya çalıştım. Bu şekilde, babamın kitaplığındaki kitapları kaç kez yerlere saçtığımı ve yaşlı babaannemin bunları toplamak için ne kadar uğraştığını hatırlamıyorum bile. Neredeyse her gün aynı şeyi birkaç kez yaptığım için artık babaannem kitapları toplamaktan yorulmuş ve vazgeçmişti.

Bir akşam babam okuldan geldiğinde babaannem, babama dönerek: “Senin bu oğlun çok yaramaz.” dedi. Babam da bana: “Oğlum yine ne yaptın?” diye sordu. Babamın bu sorusu üzerine, gündüz ne yaptıysam aynısını bu sefer uygulamalı olarak göstermeye çalıştım. Tam o esnada babam: “Sakın yapma!” diyerek arkamdan kovalamaya başladı. Ben, olay yeri olan kitaplığın yanından hemen odama doğru kaçmaya başladım. O akşam babamla iyi bir saklambaç oyunu oynadık.

Bu olaydan sonra bir şeyi fark ettim: “Ne zaman babamla oyun oynamak istesem, onun sihirli olduğunu düşündüğüm kütüphanesine gidip küçücük parmaklarımla kitaplarına dokunmam yetiyordu.”

Bulutlar ah bulutlar
Ölü bir ağacın gölgesinde
Pusu kurmuş gibi
Ölüm buğulu bir pencerede
Bekliyor yolcusunu
Işıklar kapanıyor
Gün çekiliyor yavaştan
Ölü ruhlar serenat yapıyor
Yalnızlık neşrediyor fermanını beşere
Kalmıyor kalplerde ne gam ne de sızı
Devriliyor âlem ölümün ak gerdanına ...

Her yıl olduğu gibi bu yıl da Ramazan Ayı yaklaşıyor. Ben ise her yıl olduğu gibi bu yıl da aynı şeyleri düşünüyorum. Keşke bu yıl diğer yıllardan farklı olsa!

Ben bunları sizlere anlatırken aklınızdan geçenleri az çok tahmin edebiliyorum. Niye farklı olsun ki, nesi varmış ki bu yılların, diye düşünenlerinizin sayısı eminim ki az değildir. Haklı olabilirsiniz belki ama bir kısmında. Biz insanlar farkında olmasak da kendi elimizle bir sürü şeyi değiştirdik. Belki de değiştirdiklerimizi sıralamaya koyduğumuzda bunların başında Ramazan Ayı ve Ramazan Bayramı geliyor. Sizlere ilk olarak Ramazan Ayı'ndan bahsetmek istiyorum. Birçok insana göre Ramazan Ayı oruç tutup, saati gelince de iftarımızı açmak. Ama eskiden öyle değildi. “Sen nereden bileceksin eskiyi, yaşın çok mu büyük?” diye bir soru gelebilir aklınıza. Değil, ben de o kadar geçmişi bilemezdim zaten. Ta ki geçen hafta Ahmet Rasim'in “Zenginlerin İftar Sofralarında” adlı yazısını okuyana dek.

Okuduğum yazıya göre eskiden Ramazan Ayı'nda evin beyi akşam eve geldiğinde ilk olarak sorduğu soru değişmezmiş: “Sofralıklar gitti mi?”

İlk başta bu sorunun tam olarak manasını ben de anlayamamıştım. Eskiden insanlar hali vakti yerinde olmayan eş-dost, komşu veya akrabalarına sofralık yani iftarlık yemeği göndermeden iftar sofrasına oturmaz, huzur içinde iftarını açamazmış. Bunu duyunca ben de çok şaşırdım. Şöyle bir düşünüyorum da belki de bu adet Hz. İbrahim'in yemek ahlakından geliyordur. Hz. İbrahim evine misafir gelmeden ya da birine ikramda bulunmadıkça sofraya oturup yemek yemezmiş. Bir de sofralıkların altına altın ya da akçe koymak da adettenmiş tabi. Aslında Ramazan Ayı'nda mutlu olanlar sadece insanlar da değilmiş. Sokaktaki kediler, köpekler vb. hayvanlar da iftar saati geldiğinde orucunu açacak olan evlerin kapılarına gider, onlar da nasiplerine düşen yiyeceklerden faydalanırmış. Ama şimdi öyle mi? Tabi ki değil, daha ben çocukken insanlar Ramazan Ayı gelmeden birbirlerini çağırmaya başlarken, şimdi ise bütün misafirleri bir gecede çıkarmanın derdindeler. Hatta onu da geçtim insanlar eskiden akşam için heyecanlı bir hazırlık yaparken, şimdi yemek hazırlamamak için bir restoranda yer ayırtmayı tercih ediyorlar. Bana sorarsanız Ramazan Ayı'nın eski bereketi de kalmadı bu yüzden.

Peki ya Ramazan Bayramlarına ne demeli? Tabi ki bu değişimin kaynağı da insanlar. Her şeyi değiştirmeye meraklı insanlar bunu da değiştirmeyi başardılar. Büyüklerimize sorsak “Nerede o eski bayramlar?” diye konuşmaya başlarlar. Düşünüyorum da gerçekten nerede o eski bayramlar ve biz niye geri getirmeyi başaramıyoruz? Eski bayramlar diye bahsetmek bile doğru değil belki. Çünkü o günler çok da eski değil. Benim çocukluğumda ya arife günü ya da bayramın ilk günü mezarlıklar ziyaret edilir, arife gecesini bayramlıklarımız başucumuza koyulur, o gece heyecandan uyuyamazdık. Bayram sabahı olunca da hızlıca büyüklerimizden başlanarak bayramlaşılırdı. Aslında şimdi de uyuyamıyoruz ama heyecandan değil! Tatil valizini hazırlayıp ya uçakla ya da otobüsle yola çıkmaktan! Peki ya ardımızda bıraktığımız büyüklerimize ne oluyor? Biz gençler eğlence peşinde koşarken, onlar hiçbir zaman bitmeyecek bir sürü şekerle gözleri yaşlı bizim yolumuzu gözlüyor. Ardımızdan bir sürü hayaller kuruyorlar. Bizim onların kapılarını ansızın çaldığımızı, ellerini öpüp bayramlaştıktan sonra mükellef bir kahvaltı sofrasında hep birlikte kahvaltı yaptığımızı, sonra mendillerin içine önceden koydukları harçlıkları torunlarına dağıttıklarını... Maalesef bunların hepsi hayalde kalıyor artık. Ben sırf bu yüzden geçmişe dönmek istiyorum. En azından zamanı durdurup, orada yaşamak istiyorum. Siz şimdi bütün bunların zamanla ne alakası var diye düşünebilirsiniz. Bence çok alakası var. Biz yine bizden sonraki nesillere oranla daha şanslıyız belki de. Çünkü bizler en azından “Nerede o eski bayramlar?” diye bahsedebiliyorken bizim çocuklarımız ya da torunlarımız bunu bile söyleyemeden yalnızlık içinde büyüyüp yaşlanacaklar. Benim en çok üzüldüğüm şeylerden birisi de bu zaten. Bu şekilde geçmişteki gerçek güzelliklerden bihaber büyüyecek evlatlarımız. Daha fazla geç kalmadan, en azından “Nerede?” diye sorabiliyorken evlatlarımıza da bu güzellikleri öğretilim. Belki biz bu güzellikleri yaşatmayı başaramadık ama onlar şanslarını denemeyi fazlasıyla hak ediyorlar.

Şaşkınlım Muallâ
Gözlerini yeni açan bebekler gibi
Nevbaharla uçuşan kelekler gibi
Sevdaları mai vefalara demirler gibi
Gülersem ne hoş yaşarsam ne âlâ
Kurtuluşlar gökyüzünde emekler gibi
Uzaklar içimin de içinde çağıldar gibi
İçimde filiz filiz yeşeren dualar gibi
Yaşadım Muallâ
Aczle sürünüp duran nefisler gibi
Yapayalnız kıyılarda denizler gibi
Çetin savaşlarla muzaffer yiğitler gibi
Düşersen ne hoş gidersem ne âlâ
Gurbet elde yabancı misafirler gibi
Belki cihanda nice yıl sancaklar gibi
Arzuları arklara bırakıp savsaklar gibi
Taşdım Muallâ
Şu garip canımı kim bilir hamallar gibi
Feleğin rüzgârlarında yapraklar gibi
Su gibi akıp geçen aynı zamanlar gibi
İçimde elâ gözlerini kor ateşler gibi
Serinsen ne hoş yakarsan ne âlâ
Gözlerin gönül tahtını ateşler gibi
Bir ayakta bir yerde sarhoşlar gibi
Kendimi kalabalıklarda telaşlar gibi

Ya göster gayrı hudutlarını Muallâ !
Göklerde pamuk pamuk bulutlar gibi
Süzülen renk renk uçurtmalar gibi
Ya da asırlarca sırlarla sakla kendini
Virânelerde büyülü hazineler gibi
Bulanık zihnimde zalim sorular gibi
Kırık kuş kanadından korkular gibi

Ötelerle ötelenen şu sevinçler gibi
Yıkık gönlümde taşıdığım çürükler gibi
Kof cihanda katran tutan yürekler gibi

Çık Muallâ karşıma gel aşikâr ol!
Darmadağın canıma âh u zâr ol!
Elemleri gizle içimde bir hisâr ol!
Tut beni ellerinle yetiştir ferdâya
Âşıkları kavuştur Rahmet-i Rahmâna
Bırak beni karanlıklı dipsiz kuyulara
Uyku tutmaz sancılı, sancılı leylâlara
Râzıyım candan can çeken belâlara
Beni, benimle böyle yarım bırakma
Ne olur sakın kapılma şu hileli ihtişâma
Sen de sırtını dönme kimsesiz fukarâyâ
Bir nazar et ey dost! Külbe-yi ahzânıma
Tut ellerimden gayrı sar beni Muallâ
Haydi sar ve sakla beni Muallâ...

Sevgi dolu sözlere inanırsın ya hani
Sonra aldandığını farkedersin
İste, kırık kalbin hazin öyküsüdür bu
Hayal kırıklıklarıyla yaşamaya mahkum olursun
Küssen de hayata,
Bir tutam sevgiye muhtaç hissedersin kendini
Olur ya ,
Ummadığın anda çıkıverir karşına
Sonra , yeniden geldiğini düşünürsün hayata
Ama hesap etmezsin bir türlü
Sahte sevgiye muhtaç olmak değil yaşamak
Mısraları sevgi kokan şiir olabilmek
O şiiri hak eden şair olabilmek

Ayaklarını görmedim,
Kardan adam yürür mü?
Küçük kömürden gözleri,
Bakar bizi görür mü?
Duyar mı ona seslensem?
Bana hemen döner mi?
Kartopu atsam şimdi,
Şakacıktan güler mi?
Soğuk olunca gece,
Donar mı havuçtan burnu?
Süpürge tutan parmakları,
Eldivensiz olur mu?
Haydi gel desem ona,
Her sözüme kanar mı?
Hava ayaz olursa,
Kardan adam donar mı?
Gece kara olunca,
Ay ışığını görür mü?
Yarın güneş doğunca,
Kardan adam ölür mü?
Söyle baba ölür mü?

Ey sığındığım yürek, yüzümün gülen tarafı, güzel yanı, en çok sevdiğim, gönlüme düşenim, yolum yordamım, öteki yanı...

Kırk yıllık çileme çile ekleyen sabrım... Aşkın ki kalbimin ezelden sırtlandığı bir yük. Üstelik kaldıramayacağım kadar ağır, yüklenemeyeceğim kadar büyük. Fakat bu yükü ağırlık olarak değil, bir emanet olarak taşıyorum. Yüklendim, götürmekteyim. Günden güne solan bir umutla sabahları akşamları uğurlayıp, çiçekli pencereimin kenarında seni beklemekteyim. Geldiğin gün yüreğimi yakan özlemini unutacak, aklıma bile getirmeyeceğim. Yorgun gecelerde gözyaşlarıyla düğümlenen yüreğimin sabrı zaman geçtikçe tükeniyor, hasretim sitem kisvesine bürünüyor. Sahibini bekleyen bir aşk çırpınıyor gönlümde. Elimde avucumda kalan tüm ömrüm savruluyor bir bilinmezliğe... Gönlüm her defasında yeniden akdini tekrar ederek, yeni baştan bin defa yeminler ederek en derin sorguları susturuyor.

Ey aşk!

Öyle bir derdin var ki senin, dermanla mukayese edilmiyor.

Görseydim, duysaydım, kollarına konsaydım da yine aynı hasretle yanardım; ne doyardım seni seyretmeye, ne de sesini duymaya kanardım. Belki de hala rüya sanardım. Bir yığın mektup birikti çekmecemde, bir yığın şiir. Hepsini bir gün sana sunmak, gözlerine baka baka okumak hayali ile...

Kuvvetim, kudretim, cennetim, ümidim, andığım, yandığım, yakındığım, hicrine dayandığım...

Her an daha fazla yanan ve yakan bir yangındayım. Ve korkuyorum. Kavuşmamaktan ya da sana ulaşmamaktan değil korkum. Ömrümün vefa etmeyeceğinden, sayılı günlerimin bu hasrete yetmeyeceğinden korkuyorum. Özünün yiğitliğini yüzünde göstermeyen aynalara inat gel yanıma. Gel ki kadim sevdalarının son emanetçisi olalım...

Yalnız şiirdir ki yazıldığı lisanın malıdır. O lisanda okumak şartıyla güzelliklerine sahiptir, vardır. Çünkü şiir dilin özüdür, kokusudur, lezzetidir, musiki kabiliyetidir, yahut bunlardan doğan hususi bir şekildir. Hepsinin birden doğurduğu hususi ve canlı bir şekil ki, hatta aynı dilde bile başka bir surette tekrar edildi mi kendisi olmaktan çıkar. Çünkü mısra dediğimiz şey, deniz köpüğü gibi, göğün maviliği gibi, kendi hazinelerinde seyredildikçe mevcut ve güzel olan şeylerdir. Deniz köpüğünü dalgaların ucundan toplamağa kalkınız, avucunuzda bir kaç damla su kalır. Fakat, dalgaların üstünde, o çalkantının mucizesi, tacı ve süsü oldukça size Afrodit'i düşündürür, su perilerinin çıplak oyunlarını hatırlatır, kainatınızı bir yığın hayalle doldurur. Evet, ne göklerin maviliği, ne denizin köpüğü yakalanır; fakat oldukları yerde kadir-ullahı ve aşk mabudesini doğururlar. Şiir yazıldığı dilin içindedir. Tercüme

ile sevilen şair hemen hemen yoktur. Yahut şiiri için değil, düşüncesi için sevilir. Meğerki çok büyük bir istidadın, bir nevi dehanın eline geçsin. Hayyam'ın İngilizcede Fitzgerald'ı, Türkçede Yahya Kemal'i bulması gibi mutlu bir tesadüf olsun. Fakat bu cins tercümelere de tercüme demek pek kabil olmaz. Verlaine ve Mallarmé'nin Almanca'ya Stephan George tarafından, Valery'nin aynı dile Rilke tarafından tercümeleri cinsinden eserler, Rönesans devrinde şahsi eser addedilirdi. Böyle az çok eşit dehaların birbirini bulması bir tarafa bırakılırsa, bir şiirin kendi şekli dışına nakli imkansızdır. Meğerki şiir gittikten sonra elde kalanı, yani his küllerini, hayal islerini ve düşünce benzerlerini, kısacası Valery'nin tabiriyle bayram ve şehrayin artıklarını sevelim.

"Kirlarda çiçekler bensiz açacak"

Cahit ZARİFOĞLU

